

175 JAAR

**GENTSE
FEESTEN**

PANDORA PUBLISHERS

175 JAAR
GENTSE
FEESTEN

BOISQUETIÈRES · FLEURISTES · MAGASIN JAPONAIS · IMPRIMERIE · PAPETERIE ·

PÂTISSERIE FRANÇAISE.

TOURNIQUET · MOULIN · LANTERNE MAGIQUE · TOUR EIFFEL · SALON ORIENTAL ·

SOCIÉTÉ GAND

PLACE D'ARMES.

L'UNION

ROUMANIE ET GRECE

TOMBOLA

SOUVENIR DE LA FANCY-FAIR

18 · 19 · 20 JANVIER

1891

TOMBOLA

- BILLARDS ·
- JEU DE BARAQUE
- PETITS CHEVAUX ·
- MUSÉE DU CONGO ·
- RIGOLADE PARISIENNE ·
- PAINS D'ÉPICES ·
- VELOCIPÈDES ·
- MASSACRE DES INNOCENTS ·
- CONCOURS · TIR ·
- DES · ORANGES ·
- BAR ANGLAIS ·

PARFUMERIES ·

CONFISERIES · FANTAISIES ·

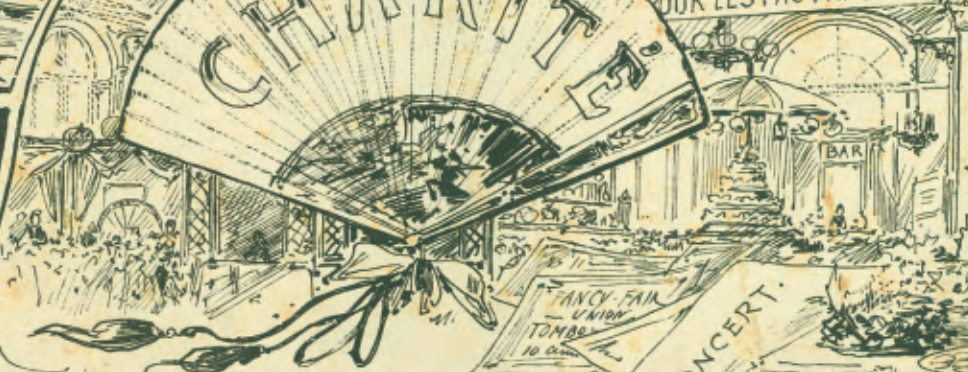
GRAFFERS ·

CONCERT · LA MOUREUX ·

10 CENTIMES LE BILLET ·

CHARITÉ

POUR LES PAUVRES · SYR ·

FANCY-FAIR · UNION · TOMBOLA · 10 cent.

CONCERT ·

Armand Heins

LITH. MÉC^{me} N. HEINS · GAND ·

BURGERLIJK

De 'oude' Gentse Feesten, 1843-1969

VERTIER

Burgerlijke cultuur

'Te rekenen van dit loopende jaer, is er eene jaerlyksche Gemeente Feest ingesteld. Het vieren van die Gemeente Feest zal beginnen den tweeden zondag der maend Augusty van ieder jaer.'¹ Met deze woorden kondigde het Gentse stadsbestuur op 20 mei 1843 de eerste Gentse Feesten aan en gaf het de aftrap voor een feestelijke traditie, die in 2018 haar honderdvijfenzeventigste verjaardag viert. Het doel van die eerste Gentse Feesten werd in hetzelfde document vastgelegd: 'om den koophandel en nyverheid van onderscheidene volksklassen der stad te bevoordeeligen'. De middenstand en de lokale economie, maar ook de wens om gans de bevolking te betrekken in een groots stadsfeest, waren dus van bij het begin aanwezig. De Gentse Feesten zijn uitgegroeid tot een stedelijk fenomeen, tot een culturele traditie die bijna even oud is als het land zelf. Ze zijn een instituut geworden, een festival dat samenvalt met de klank van de stad, zoals het theater van Avignon en de opera's van Bayreuth dat doen.² Met uitzondering van de oorlogsperiode hebben er alle jaren Gentse Feesten plaatsgevonden. Meer dan anderhalve eeuw lang is elke zomer opnieuw de werkende stad voor korte tijd een feestende stad geworden. Hoe zijn de Gentse Feesten ontstaan en geëvolueerd tijdens de negentiende en twintigste eeuw? Wat betekenden de feesten voor de stedelijke gemeenschap? Waarin ligt de verklaring voor de standvastigheid van het feestritueel? En waarom zijn de 'oude' Gentse Feesten weggeedeemsterd na de Tweede Wereldoorlog?

In het midden van de negentiende eeuw was Gent een welvarende haven- en industriestad en een provinciale hoofdstad, waar de zetel van de gouverneur en een rijksuniversiteit gevestigd waren.³ Op politiek vlak werd ze bestuurd door de Liberale Partij en op maatschappelijk vlak gedomineerd door een burgerlijke elite die de stad op het peil van haar stand wilde brengen. Die ambitie toonde zich in het straatbeeld. Stadsarchitect Louis Roelandt ontwierp in 1840 de Opera en in 1846 het Gerechtsgebouw. Monumentale gebouwen in neoclassicistische stijl, gelegen nabij de Kouter. Dat plein werd overigens het trefpunt voor de burgerij die er elkaar zag in allerhande maatschappijen, sociétés en genootschappen, stedelijke ontmoetingsplaatsen, waar de liberale cultuur gedeeld werd.⁴ De stadslucht maakte vrij. Een boogschuit verder dan de Kouter lag het Zuidstation waar in 1838 de moderniteit was binnengereden met de eerste stoomtrein. Van oudere datum, maar zo mogelijk nog prestigieuzer, was de Aula Academica in de Voldersstraat, het huis van de in 1817 gestichte universiteit.

Op sociaal en cultureel vlak etaleerde die burgerlijke cultuur zich in een levensstijl die gekenmerkt werd door *conspicuous consumption*.⁵ Men spendeerde, om te behagen en imponeren. De Gentse burgerij legde kunstcollecties of privébibliotheken aan, bouwde een herenhuis aan de Coupure, ontwikkelde interesse voor botanie en sierteelt of werd lid van de Maatschappij voor Hofbouw- en Kruidtuinkunde, die haar zetel had in het nog landelijk gelegen Casino. Ook dat gebouw was een realisatie van Roelandt. Anderen beoefenden elitaire sporten zoals het schermen, werden lid

← De Société L'Union had haar zetel aan de Kouter, waar de leden ontspanning en sociabiliteit werd geboden. In 1891 was er een fancy fair ten voordele van de liefdadigheid.

van een schuttersvereniging of omarmden wat later in de eeuw nieuwe technologieën zoals de fotografie. Om zich te affirmeren als een zelfbewuste stand ontwikkelde men een eigen ontmoetings- en feestcultuur die losstond van de kerkelijke feestkalender.⁶ Tijdens die burgerlijke feesten versterkten de deelnemers de onderlinge banden en de cohesie van hun stand. Dergelijke stadsfeesten vormden trouwens geen nieuw verschijnsel. Als hoofdstad van het graafschap Vlaanderen en zetel van het bisdom kende de stad Gent al sinds het Ancien Régime een traditie van officiële feesten (zoals vorstelijke inhuldigingen en blijde intredes) en van kerkelijke feesten (zoals processies of bisschoppelijke vieringen).⁷ De derde stand voegde daar nu een eigen feestenkalender aan toe, die vooral beleefd werd in de schoot van zijn verenigingen.

Eén van die verenigingen was de Union, een 'société bourgeoise', met zetel op de Kouter.⁸ Haar ledenbestand werd gevormd door handelaars en ondernemers uit de hogere burgerij en was van overwegend liberale strekking. Union richtte in 1843 een verzoekschrift aan het stadsbestuur voor de instelling van een jaarlijks gemeentefeest. Dat verzoekschrift ligt aan de basis van wat we later de 'Gentse Feesten' zijn gaan noemen. Met een centraal georganiseerd gemeentefeest of een 'algemeene kermis' wilde Union de luister en uitstraling van de stad versterken. Het genootschap van handelaars en winkeliers rekende op *une foule des étrangers* die jaarlijks zou komen meefeesten.⁹ Ze spiegelde zich aan de *fêtes communales* in het Franse taalgebied waar, aldus de *Gazette van Vlaanderen* van 28 mei 1843, 'er jaerlyks eene overgrootte menigte nieuwsgierige vreemdelingen [...] toevloeyen en alzoo tot dier steden welvaart medewerken'.¹⁰ Mooi meegenomen was ook het feit dat één 'algemene kermis' de bestaande parochiekermissen kon vervangen. Die wijkfeesten genoten in de ogen van de Union te weinig uitstraling en dreven de werklieden uit de fabrieken, in de richting van de cafés.

Gent telde een omvangrijke arbeiderspopulatie als gevolg van de textielnijverheid. Ongeveer een kwart van de actieve bevolking was tewerkgesteld in de katoen- en vlasfabrieken, bijna 15% verhuurde zijn arbeid als dagloner.¹¹ Tegenover de stadspaleizen van Roelandt en de leefwereld van de in omvang beperkte groep burgers bevon-

den zich de arbeidersbeluiken, waar op kleine oppervlakten in miserabele omstandigheden geleefd werd.¹² Vertier was er een belangrijke uitlaatklep, waar de kermissen voor zorgden. Van juli tot oktober waren er twee wijkkermissen per maand die meestal een viertal dagen duurden. Achtereenvolgens kwamen de verschillende parochies aan de beurt. Bijna acht weken lang was er dus een deel van de werklui aan het feest, in een estafette van opeenvolgende kermissen.¹³ In de ogen van de fabrieksbazen en patrons was het veel efficiënter om alle arbeiders samen in één en dezelfde week te laten feesten, de week van het Gemeentefeest. Instemmend beschreef de *Gazette van Vlaanderen* hoe vooral de kleinere ateliers getroffen werden door het werkverlet. De parochiekermissen, 'welke meermaels een tooneel van wulpschheid opleverden', jaagden alleen maar 'het gemeen volk in de kroegen' en hielden 'de werklieden van hunne bezigheden'.¹⁴ Het verzoekschrift van de Société de l'Union werd op 11 februari 1843 neergelegd in de Gemeenteraad. Op 18 maart werd het goedgekeurd door het college, dat op dat ogenblik geleid werd door de liberale politicus graaf Constant de Kerchove de Denterghem. Het initiatief sloot dan ook aan bij

← Affiche van de eerste Gentse Feesten, het 'Gemeente Feest of Algemeene Kermis' van 1843.

➤ Een reeks porseleinkaarten uit de jaren 1840 met emblematische afbeeldingen van de Gentse Feesten. Ter ere van zangmaatschappij De Melomanen en de vereniging die instond voor de paardenrennen in Sint-Denijs, de Société d'encouragement pour les courses & l'élève des chevaux.

de geest van het stadsbestuur. Al in 1838 had ze op het oefenterrein in Sint-Denijs-Westrem paardenkoersen georganiseerd als proeve van een openbaar, luisterrijk en burgerlijk event. Die paardenkoersen zouden nu inkantelen in het feestprogramma en er decennialang een van de hoogtepunten van vormen. Op 20 mei werd het programma afgekondigd. Artikel 3 proclameerde het bijkomende doel: de trapsgewijze afschaffing 'der parochiale kermissen'.¹⁵ Eind juni gingen de eerste gemeentefeesten van start.

De 'Algemeene kermis' van 1843

De eerste Gentse Feesten werden ingeluid door de klok van het Belfort, die op de avond van 24 juni 1843 de feestweek aankondigde.¹⁶ Wapperende vaandels en galmende klokken zouden ook de volgende dagen van Gent een feeststad maken. Op zondag 25 juni waren er zilveren medailles te winnen op de 'schieting met den handboog' die de Sint-Sebastiaangilde aan de Bijloke organiseerde, onder meer voor 'de societeit die zich in de schoonste houding zal aanbieden'. Een stoet 'met vliegende vaandels' begeleid door marsmuziek zette de toon voor het schuttersfestijn. Tegelijk

gingen de 'paerde wedstryden' in Sint-Denijs-Westrem van start. De allereerste *poule* werd er gewonnen door de 'engelschen sporthman' Richard Carter met zijn paard *Misère*; het paard *Whisky* was tweede geworden.¹⁷ Voor de gewone man vonden er ondertussen volksspelen plaats op het Sint-Pietersplein. Daar kregen de winnaars geen geldprijzen of medailles, maar nuttige geschenken zoals kledingstukken. De eerste feestdag van de allereerste Gentse Feesten werd afgesloten met een toneelvoorstelling, een bal en een concert in de Opera.

De volgende dagen werden gekenmerkt door hetzelfde patroon. De schietingen, loopwedstrijden en avondfeesten van de burgerij wisselden af met volksspelen en brooduitdelingen aan de armen. Zijn avondvertier kon het volk vinden in de cafés die voor de duur van de feesten de hele nacht open mochten blijven. Het leek wel alsof er twee feesten plaatsvonden: één voor de elite en één voor het volk. De enige plek waar de twee standen elkaar ontmoetten, was het volksbal op de Kouter, dat op de avond van 26 juni 1843 gehouden werd. Omringd door de fraaie herenhuizen en statige gevels van Hotel Falligan (Club des Nobles), Hotel Papejans (La Concorde) en Handelsbeurs (l'Union) danste het volk er op het

prachtig aangeklede plein. Maar de *Gazette van Gent* had goed gezien dat 'wat later in de nacht (...) enige fashionabelen ook van het volks-kouterfeest hebben willen proeven'. In de volgende jaren zou dit spontane fenomeen zich formaliseren. De Kouter werd het plein waar de verschillende standen zich op een georganiseerde manier gingen mengen. Het deel van het plein waar onder andere de zetel van de Union gelegen was, de herensociëteit die in 1843 met zijn verzoekschrift het gemeentefeest had ingesteld, werd het speelterrein van de welstellende burgerij. Op het andere, noordelijke deel beleefde het volk zijn 'volksbal'. Tussen beide standen bevonden zich allerhande eetkramen en standjes én bewogen zich de groepen die tussen de standen in vielen, zoals de studenten, die zowel met de meisjes van stand als die van het volk mochten kussen. In 1913 beschreef de Gentse dichter Karel van de Woestijne de tafereelen op het volksbal, waar 'de meisjes-van-den-winkelstand' wachten op de 'ooglonken der studenten'.¹⁸ Dit volksbal, met zijn befaamde *a giorno* verlichting, dat een bezoeker in 1871 als 'het eigenaardigste schouwspel ter wereld' bestempelde, werd het icoon van de Gentse Feesten en is het ultieme voorbeeld van de kracht van haar traditie. Als 'Bal 1900' staat het vandaag nog steeds op het programma. Feesten, als in de tijd van toen.

Op woensdag 28 juni sloten de eerste feesten af met een bal in de schouwburg. Een maand later volgde de evaluatie. Burgemeester de Kerchove zag in de afgelopen feesten *un nouvel élément de prospérité et gloire* voor zijn stad. Het hoofddoel was echter niet helemaal bereikt. De traditionele wijkkermessen, waar de lokale handelaars goede zaken deden, bleken moeilijk uit te roeien. Het mocht niet de bedoeling zijn om met de algemene kermis een feest *naast* de bestaande kermessen te creëren. In een open brief riep de burgemeester de fabrikanten op om hun werklieden te overtuigen zich niet over te geven aan de roes en verlokkingen van de *kermesses des paroisses* en hun werk in de fabrieken niet in de steek te laten.²⁰ Op termijn zou de Kerchove het pleit winnen: onder meer door het stopzetten van de subsidies zouden de wijkkermessen in de volgende jaren wegwijnen ten voordele van het gemeentefeest. In zijn *Pages d'histoire locale gantoise* (1884-1895) kon de oudheidkundige Prosper Claeys enkel nog wat nostalgische blad-

zijden wijden aan het fenomeen. Hij bestempelde de wijkkermessen als dingen van vroeger die voorbij waren gegaan, als *anciens usages*, weggesleten door de *invented tradition* van het centrale gemeentefeest.

Blauwdruk 1900

1843 werd het begin van een traditie. Het Gemeentefeest veroverde een vaste plek op de stadskalender. De standvastigheid van dit nieuwe feestritueel kan alleen maar verklaard worden vanuit de groep die het organiseerde.²¹ Het Gemeentefeest was voor de negentiende-eeuwse burgerij een jaarlijks trefpunt, een gelegenheid om hun onderlinge solidariteit te tonen en de banden aan te halen: om zichzelf te vieren. Het nestelde zich in het DNA van de stad en droeg bij tot het gemeenschapsgevoel tussen zijn burgers.

↑ Opbouw van de kiosk op de Kouter voor het volksbal in 1910.

Op langere termijn zou de band tussen burgerij en feest er wel voor zorgen dat een vernieuwing van het feestrepertoire uitbleef: de feesten werden een formule, een sjabloon, een ritueel, dat alle zomers opnieuw op ongeveer dezelfde wijze werd uitgevoerd. In de twintigste eeuw - nadat de burgerij haar elitaire status verloor - dommelden de feesten samen met haar in.

In 1960 merkte een journalist van *De Gentenaar* op dat het feestprogramma 'op enkele details na, sinds onheuglijke tijden hetzelfde bleef'.²² Helemaal ongelijk had hij niet.

Elk jaar was er een ander feest, dat telkens ook weer hetzelfde was.²³ Het vond altijd in juli plaats, en sinds de Eerste Wereldoorlog meer bijzonder in de week van de nationale feestdag.²⁴ Steeds dezelfde maatschappijen putten uit de subsidiepot van de stad. Altijd luidden de klokken, wapperden de vlaggen en waren de stedelijke en universitaire collecties geopend voor het publiek. Vaak liep er een tentoonstelling in de Aula. Er liep een gratis theaterprogramma in de Nederlandse Schouwburg aan het Sint-Baafspein, er was het kuldersconcert dat eerst nog plaatsvond in het Citadelpark, later

→ Het was een gewoonte om met éénmalige gebeurtenissen de Gentse Feesten bijkomende allure te verlenen. In 1863 werd het standbeeld van Jacob van Artevelde ingehuldigd.

op de Korenmarkt, en op de Kouter was er de bloemenwedstrijd en het volksbal. In de buurt van de Brugse Poort zorgde de Soci t  Cockerill jarenlang voor een aanbod van ludieke volks- en waterspelen. Tot de andere tradities behoorden vuurwerken, concerten en veldfeesten aan de Coupure, optochten, stoeten en attracties zoals luchtballonnen. Naar het einde van de negentiende eeuw werden er vaker sportwedstrijden georganiseerd. Er waren de regatta's van de roeiverenigingen en de wedstrijden ingericht door de Association Athl tique La Gantoise. Volkse spelen bleven ook overeind: in 1900 was er een 'kampstrijd met de krulbol', in 1903 een 'kampstrijd voor lijnvisschers'.²⁵ D  evergreen van het feestenprogramma van voor de Eerste Wereldoorlog bleven de paardenkoersen aan Sint-Denijs.

Naast deze klassiekers vonden er regelmatig  nmalige activiteiten plaats. Vaak ging het om huldigingen van belangrijke Gentenaren als Jacob van Artevelde (1845 en 1863), Jan Frans Willems (1848), Joseph Guislain (1887) of Paul de Vigne (1905), vonden er historische stoeten plaats met de hoogtepunten uit het Gentse verleden (1849 en 1913) of kregen jubilerende maatschappijen een eigen forum. In 1900 was er bijvoorbeeld het 'Feest der briefdragers' van de maatschappij Postfanfare.²⁶ Al vanaf de eerste edities kregen ondernemende burgers een plaats op de feesten: op de site van het Spaans kasteel mocht Charles Gautier in 1849 een circustent plaatsen.²⁷ Genootschappen, zoals de Maatschappij Broedermin en Taelijver, grepen de kans om zich te profileren: in 1844 richtte het gezelschap een 'letterkundige kampstrijd' in ter 'verluistering onzer aenstaende groote kermis'.²⁸

In 1914 werden de laatste 'klassieke' Gentse Feesten georganiseerd. Tot de hoogtepunten behoorden een 'Nationaal concours voor Lawn-tennis' en een 'rallye-ballon' voor 'wielrijders, motorcyclisten en automobilisten'. Op maandag 20 juli eindigden de  nentachtigste Feesten met een 'taptoe en militaire lichtstoet' en met vuurwerk.²⁹

→ Het water van Gent, met de drie torens: de bloemenstoet behoorde tot de hoogtepunten van de Gentse Feesten.

VERVELEN &

De Gentse Feesten 2018

VERTELLEN

De viering van 175 jaar Gentse Feesten in 2018 zal vermoedelijk over enkele jaren beschouwd worden als het sluitstuk van een periode. Veel elementen wijzen hierop. Er is een generatie- en bestuurswissel bezig op enkele pleinen, het gebruik en toekennen van de publieke ruimte wordt meer in vraag gesteld, de bevolkingssamenstelling verandert, data en netwerken evolueren, veiligheid is een groot thema geworden, duurzaamheidscriteria beïnvloeden het consumptiegedrag, initiatieven van onderuit roeren zich meer en meer, publiekstrouw is verdwenen,...

De meeste lezers zullen bovenstaande opsomming als een bedreigende lijst ervaren. Wat niet de bedoeling is. Het zijn veeleer enkele eenvoudige constatering, los van goed of kwaad.

De voorbije bestuursperiode werden onder impuls van Christophe Peeters, schepen van Feesten, alle instrumenten op tafel gelegd om te kunnen bouwen aan een nieuw verhaal voor de Feesten. De openingsparade werd afgeschaft. Die optocht had ooit waarde als manier voor de kleinere programmamakers om zich te tonen aan het grote publiek. Door de veranderende communicatiemogelijkheden had die parade veel van haar relevantie verloren. De subsidies voor wat men de kleinschalige activiteiten noemt, werden stevig versterkt. Dit is een kwetsbaar circuit dat hierdoor ademruimte kreeg. Bovendien werden nieuwe initiatiefnemers gestimuleerd in het wagen van de sprong om een programma te maken tijdens de Feesten. Het algemene budget voor de pleinorganisatoren werd verhoogd. Impulsen werden

gegeven voor het conserveren van activiteiten in het Gents of motiveren van programmamakers om het Gents als identiteit te cultiveren. De pleinorganisatoren werden sterk gestimuleerd om meer aandacht te besteden aan het familiale karakter van de feesten en kinderen terug een plaats te bezorgen. Zo werd vermeden dat er, zeker op weekdagen, overdag lege pleinen liggen te wachten op de nacht om wakker te worden. Duurzaamheidscriteria werden ingevoerd zodat de Feesten er visueel al een stuk netter bij liggen. Het veiligheidsbeleid werd bijgestuurd in functie van de steeds veranderende realiteit, zonder de ziel van de Feesten te bezoedelen.

De Gentse Feesten kennen hun hele geschiedenis door periodes van vernieuwing en verandering. De praktijk past zich aan de evoluerende noden aan, de organisatoren zijn gedwongen om in te spelen op verandering of plaats te maken voor anderen. Een plein in handen van een multimedia-bedrijf, drankenconsortium of live entertainment-groep zou mogelijk de oplossing bieden voor een strakke organisatie van een nooit gezien niveau en minder gevoelig zijn voor een financiële tegenslag na te veel regendagen. Alleen hebben dergelijke organisaties geen dwingende reden om duurzaam aanwezig te blijven op de Feesten. Wat niet past binnen het zakenmodel, wordt aangepast. Voor hun werkwijze is dit zelfs een bewijs van goed bestuur. Niets mis mee. Maar niet verrijkend voor de Feesten.

Het is wel absoluut een uitdaging om ruimte te creëren voor andere, veranderende, aanvullende, vernieuwende... organisatoren op de Feesten. De beschikbare ruimte blijkt volledig gereserveerd. Als het van sommigen afhangt, is het een nooit aflopend recht dat wie een plaats heeft

bemachtigd, mag blijven tot in de eeuwigheid. Iedereen met een hart voor de Feesten, maar even goed iedereen met inzichten in onze maatschappij, weet dat dit niet houdbaar kan zijn. En vooral: de Gentse Feestenbezoeker verdient beter.

Eén optie is extra ruimte creëren. Er zijn mogelijkheden, maar dan zal sterk rekening moeten worden gehouden met de bewoners op en rond nieuwe locaties, zodat een aanvaardbaar evenwicht wordt afgesproken en gerespecteerd. Er zijn zeker plekken te vinden waar bewoners delen van de Feesten zouden verwelkomen als meerwaarde voor de buurt. In nieuwe stadsdelen die worden gecreëerd, liggen kansen om ze mee tot leven te brengen.

Het alternatief is dat de fakkel al eens bewust mag worden doorgegeven. Dit kan gebeuren binnen een organisatie, maar net zo goed door een nieuwe programmamaker kansen te bieden. Voor vzw's, zoals de pleinorganisatoren allemaal zijn, staat inhoud bovenaan en niet louter winst. Of zo zou het toch moeten zijn. Dit doet geen afbreuk aan de nood tot algemene professionalisering of het feit dat wie keihard werkt om een boeiend programma te realiseren hier ook financieel correct voor mag worden betaald. Wie tijdens de Feesten een plein goed en veilig wil exploiteren, moet een culturele ondernemer zijn. Maar wel eentje met een ziel voor cultuur en co natuurlijk.

Zonder evolutie, innovatie en verfrissing is het zeer goed mogelijk dat de realiteit onze Feesten zal inhalen. Daarom moet er niet blind worden mee gehuppeld met alle nieuwe trends. Wat ingaan tegen de tijdgeest is geen schande tijdens de Gentse Feesten. Charme en traditie verdienen ruimte binnen de rijkdom van de Feesten. Al moeten ook deze fris worden gebracht. Stoffig is een scheldwoord.

Als we in 2043 de 200ste verjaardag van de Gentse Feesten vieren, zal de realiteit onze fantasie al lang ingehaald hebben. Neem de hiernavolgende kijk op de Feesten anno 2043 niet serieus, maar hopelijk stimuleert dit verhaal iedereen met een hart voor de Feesten zin om er zelf eens over te fantaseren. De dag dat we ons vervelen, moeten we vervellen.

VERVELEN &

De Gentse Feesten 2043

VERTELLEN

De opeenvolging van rechtszaken in de jaren twintig van de 21ste eeuw had een slagveld veroorzaakt in het publieke leven. De idee dat individuele vrijheid absoluut recht had boven het recht op vereniging werd misbruikt tot er in Europa amper nog volksfeesten, festivals of buurtfeesten konden plaatshebben. Bijna alle publieke bijeenkomsten van mensen, zoals concerten en vieringen allerhande waren verplaatst naar virtuele bijeenkomsten in de cloud. Leven in de virtuele realiteit was gedurende een tiental jaren de enige manier om een rijk sociaal leven te leiden. De razendsnelle evolutie van 3D-ervaring maakte dit voor vele mensen even waardevol.

Enkele uitzonderingen bleven door de bijzondere Unesco bescherming van de Endangered Culture Act uit 2032 gelukkig doorleven zoals het dorp van Asterix onder de Romeinen. Het Glastonbury Festival in het Verenigd Koninkrijk, het Oktoberfest in München, het Nieuwjaarsconcert in Wenen en het Carnaval van Venetië (hoewel in deze stad geen Italiaan meer woonde) zijn de meest bekende voorbeelden. De Zeeuwsch-Gentse Confederatie kon de Gentse Feesten beschermen, terwijl het Groot Antwerps Metropool Gebied (GAMG) het Bosuil olympisch stadion mocht blijven gebruiken voor live voetbalmatches en andere gokwedstrijden. Ondanks de straatrellen, gevolgd door een bomcampagne en enkele zelfmoordaanslagen door de Verenigde Aalsterse Carnavalisten (VAC) konden deze nooit een erkenning in de wacht slepen. De stadstaat Brussel verkoos hun steun te verlenen aan de Ros Beiaard Ommegang omdat deze slechts om de 10 jaar voor overlast zorgt.

De Gentse Feesten werden geconfronteerd met een dualiteit die te omschrijven valt als boeiend, maar even goed als levensbedreigend.

17-25 JULI 1976

GENTSE FEESTEN

BIJZONDER NIEUW MET STADSGASTEN HAN GENT

1985 GENTSE FEESTEN

CABARET JAZZ CONCERT FOLKLORE TONEEL BAL 1900

20 TOT 29 JULI

BONNE-VALKE

23 e

40ste gentse
BIJ SINT-JACO

18-27 juli 1998

Gentse Feesten

Internationaal Straattheaterfestival

168ste cultureel volksfeest

GENTSE FEESTEN

16 > 25 juli **2011**

HOU DE GENTSE FEESTEN GRATIS

STAD GENT

PRIMUS

EEN TWEEDE ADEM,

Gentse Feesten 1969-vandaag

EEN FRISSE WIND

Als het regent in Parijs ....¹

... druppelt het in Gent. De protestbeweging die het rijke Westen in de tweede helft van de jaren '60 overspoelde, ging niet aan Gent voorbij. Het rommelde aan de universiteit, waar het in maart 1969 tot een uitbarsting kwam. De faculteit Letteren en Wijsbegeerte op de Blandijn werd, na een dispuut met de rector over het al dan niet mogen gebruiken van afbeeldingen tijdens een lezing over pornografie, door studenten bezet en het (heel tijdelijke) centrum van het studentenverzet tegen het establishment. De rust keerde pas terug na inzet van de rijkswacht die de protesterende studenten *manu militari* naar hun kazerne overbracht. Op de iets langere termijn bleek de bezetting van de Blandijn geen nutteloze actie. In 1971 werd, onder meer onder druk van die studentenopstand, een begin gemaakt met de reële studentenparticipatie in het beleid van de universiteit².

De contestatie beperkte zich uiteraard niet tot de universiteit. Een zekere Walter De Buck, 34 jaar oud en afgestudeerd als kunstschilder en beeldhouwer aan de Gentse Academie voor Schone Kunsten, stond al in 1968 voor de rechter voor vergelijkbare feiten en voor minstens even recalcitrant gedrag als de studenten. In het Trefpunt had De Buck enkele schilderijen van naakte mannen tentoont gesteld. De politie constateerde dat de werken van op straat zichtbaar waren en zag onschuldige kinderen door het raam naar binnen staren, waarop prompt proces-

verbaal werd opgemaakt. De rechtbank oordeelde - achter gesloten deuren - dat het hier wel degelijk om een geval van inbreuk op de goede zeden ging en verklaarde de schilderijen verbeurd. De Buck kreeg bovendien, ondanks de steun van de toen nog jonge advocaat annex kunstminnaar John Bultinck, een gevangenisstraf van 15 dagen met 3 jaar uitstel en een boete van 1.000 frank.³ De reputatie van zowel De Buck als het in 1962 gestichte Centrum ter Aanmoediging van Kunsten en Kunstambachten, beter bekend als 'Trefpunt', was meteen gemaakt.⁴

De Gentse Feesten van 1968 waren een feesteditie. Het stadsbestuur wou het 125-jarig bestaan van de feesten vieren en een aantal traditionele activiteiten - zoals het vuurwerk aan het Gravensteen, het Sint-Pietersstation en de Korenmarkt - werden in een jubileumkleedje gestoken. Ook de jaarlijkse dans- en showavond in het feestpaleis in het Citadelpark kreeg een upgrade. De dekenij van de Dendermondsesteenweg pakte uit met een speciaal wandelconcert op de openingsdag van de feesten en mobiliseerde daarvoor ook "10 weesmeisjes en 10 weesjongens" die in "kledij 1900" de 125ste verjaardag kleur zouden geven. Het Museum voor Volkskunde en de Koninklijke Bond van Oostvlaamse Volkskundigen ten slotte reconstrueerden de geschiedenis van de Gentse Feesten in een tentoonstelling in het Huis van Alijn aan de Kraanlei. Voor de rest waren de feesten *business as usual*, met een programma die nauwelijks afweek van wat de voorbije jaren gangbaar was geweest.⁵ Zelfs de lay-out van